



11.04.2008

Dnro 320/70/700-07

Helsingin kaupunki

Khs dnro	2008-1011/66
Stn dnro	
Saap./Anl.	14-04-2008

## SEUDULLISEN JOUKKOLIIKENTEEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Seudullisen joukkoliikenteen toimintaedellytysten kehittämissuunnitelmassa tavoitteena on esittää toimenpiteitä liikenneväylille joukkoliikenteen sujuvuuden parantamiseksi sekä tehdä kääntöpaikkaselvitys Vantaalle ja Keravalle ja esittää toimenpideohjelma kääntöpaikkojen parantamiseksi. Linja-autopysäkeistä laaditaan pysäkkiluokitus sekä esitetään tavoitteellinen varustetaso ja toimenpideohjelma varustepuutteiden korjaamiseksi. Terminaaleista työssä on esitetty sekä lyhyen että pitkän aikavälin toimenpidetarpeet. Raide-liikenneasemien parantamistoimenpiteet on jaettu suuriin ja pieniin toimenpiteisiin. Tavoitteena on säilyttää nykyiset ja sijoittaa uudet linja-autoliikenteen varikot liikennöinnin kannalta edullisiin paikkoihin sekä kehittää uusi hallintomalli varikoille. Kehittämistoimenpiteiden vaikutuksia on tutkittu sekä laadittu toimenpiteiden toteutumisen seurantamenetelmä.

### Suunnittelualue ja työn osapuolet

Suunnittelualueeseen sisältyvät Espoo, Vantaa, Kerava ja Kauniainen sekä Helsinki seutuliikenteen liikennöimän infrastruktuurin osalta. Mukana ovat sekä kuntien että Tiehallinnon hallinnoimat liikenneväylät.

Suunnittelutyötä on ohjannut projektiryhmä, johon ovat kuuluneet edustajat YTV:stä, YTV:n jäsenkunnista, Keravalta, Tiehallinnosta sekä Ratahallintokeskuksesta. Konsulttina työssä on ollut Ramboll Finland Oy alikonsulttinaan Trafix Oy.

### Sujuvuus

Linja-autoliikenteen sujuvuutta on tutkittu vertaamalla linja-autoliikenteen aamuruuhka- ja päivänopeuksien eroja sekä linja-auto- ja henkilöautoliikenteen nopeuseroja aamuruuhkassa painottamalla niitä väyläosuuksien vuoromäärillä sekä pituuksilla. Yksityiskohtaisempien ongelmakohteiden selville saamiseksi haastateltiin liikennöitsijöiden edustajia.

Suunnitelmassa on arvioitu Pääkaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelman 2007 tieliikenteen hankkeiden merkittävyyttä joukkoliikenteen kannalta.

Suunnitelmassa esitettyjä kustannuksiltaan pieniä yleisiä joukkoliikenteen sujuvoittamistoimenpiteitä ovat joukkoliikennekaistojen valvonnan automatisointi ja näkyvä merkitseminen, risteysruudukot, työaikaisten liikennejärjestelyjen tarkistaminen katu- ja tiehankkeissa sekä suunnitteluohjeiden tarkistaminen ja uudistaminen.

11.04.2008

Dnro 320/70/700-07

Suunnitelmassa on esitetty joukkoliikenteen etuusverkot vuosille 2020 ja 2030. Etuusverkot perustuvat YTV:n Tavoitelinjastosuunnitelmaan ja muodostuvat kahdentasoisista väylistä: ensisijaisista yhteyksistä, joille toteutetaan joukkoliikennekatuja, -kaistoja ja -etuuksia sekä muista merkittävistä yhteyksistä, joille toteutetaan vahvat joukkoliikenne-etuudet.

Suunnitelmassa on esitetty joukkoliikenteen sujuvuutta ja kilpailukykyä parantavia toimenpiteitä vuosille 2009-2013. Laajavaikuttavia joukkoliikenteen sujuvoittamishankkeita ovat Mannerheimintien bussikaistajärjestelyt, Hämeentien kehittäminen, Pakilantien liikennesuunnitelma, Poikittaisyhteys Munkkiniemi-Hämeentie sekä Kehä III:n käytävä sisältäen Tikkurilan ja Myyrmäen joukkoliikennekäytävät. Yksittäiskohteita ja pienempiä toimenpiteitä ovat esimerkiksi joukkoliikennekaistojen rakentamiset, liittymien parannetut kaistajärjestelyt sekä hidastinten muuttamiset tyynymallisiksi.

### **Pysäkit**

Linja-autopysäkeistä on tehty pysäkkiluokitus, laadittu pysäkkiluokkien tavoitteellinen varustetaso sekä kartoitettu pysäkkien varustetason puutteet.

Pysäkkien kunnostusohjelman mukaan ensisijaisesti kunnostetaan alueellisia pääpysäkkejä enimmillään 3 pysäkkiä vastuutahoa kohden vuodessa. Hyvän palvelutason pysäkkejä kunnostetaan nousijamäärien mukaisessa järjestyksessä 5-15 kpl sekä geometrialtaan huonoja pysäkkejä 1-2 kpl vastuutahoa kohden vuodessa. Esteettömiä pysäkkejä kunnostetaan 1 pysäkki / kunta / vuosi sekä vaihtopaikkoja 1 / vuosi koko seudulla.

### **Terminaalit ja raideliikenneasemat**

Terminaalien kehittämisen lähtökohtana ovat YTV:n Tavoitelinjastosuunnitelman matkakeskukset, vaihtoterminaalit ja vaihtopaikat. Terminaalien ongelmia on selvitetty liikennöitsijä- ja kuljettajahaastatteluin sekä hyödynnetty Helsingin ja Vantaan asemille tehtyjä kehittämissuunnitelmia.

Lyhyen aikavälin merkittäviä toimenpiteitä ovat Espoon keskuksen ja Tikkurilan matkakeskusten sekä Länsimetron ja Kehäradan liityntäterminaalit. Pitkän aikavälin toimenpiteitä ovat esimerkiksi Westendinasemalle, Rautatientorille, Elieliin ja Malmille esitetyt toimenpiteet.

Raideliikenneasemien ongelmia ovat, että asemat koetaan turvattomiksi ja epäviihtyisiksi sekä vanhat asemat eivät vastaa nykyajan vaatimuksia esimerkiksi esteettömyyden osalta ja ovat osittain hyvin huonokuntoisia.

Yleisiä toimenpide-ehdotuksia asemille ovat toiminnan järjestäminen niille esimerkiksi yritystoiminnan avulla, kattavan kameravalvonnan toteuttaminen sekä kunnossapidon ja sen vastuiden selkeä järjestäminen.

11.04.2008

Dnro 320/70/700-07

Suuria toimenpiteitä asemille ovat Espoon keskuksen ja Tikkurilan matkakusten sekä Länsimetron ja Kehäradan asemien rakentamiset. Martinlaakson, Myyrmäen, Louhelan, Kannelmäen, Malmin sekä kaupunkiradan asemat välillä Kilo-Tuomarila peruskorjataan. Pienet toimenpiteet ovat nopeasti toteutettavia ja halpoja toimenpiteitä, joille on tarvetta kaikilla asemilla, esimerkiksi varoitusraitojen maalaus laitureille.

### **Linja-autojen kääntöpaikat**

Linja-autojen kääntöpaikat on ryhmitelty viiteen eri luokkaan arkivuorokausitaisten lähtömäärien mukaan, ja niille on määritelty varustelun ohjeelliset vaatimustasot. Kääntöpaikkojen varustelua ja olosuhteita on verrattu tavoite-tasoon, minkä perusteella niille on laadittu toimenpideohjelma.

Toimenpideohjelma vastuutahoittain ja toteuttamiskustannuksineen on jaettu vuonna 2008 tai 2009 toteutettaviin jo päätettyihin, kiireellisiin vuosina 2009-2011 toteutettaviin, lähitulevaisuudessa 2011-2016 toteutettaviin sekä tarvittaessa vuoden 2016 jälkeen toteutettaviin toimenpiteisiin. Vantaan ja Keravan alueille on tehty kääntöpaikkaselvitys samoin periaattein kuin Espooseen vuonna 2004.

### **Joukkoliikenteen varikot**

Joukkoliikenteen varikoiden osalta esitetään, että jouduttaessa luovuttamaan varikoiden maa-alueita muuhun käyttöön tilalle tulee saada uutta varikkokapasiteettia samoilla toimintaedellytyksillä. Tulevaisuudessa tarvittavat joukkoliikenteen varikot tulee merkitä yleis- ja asemakaavoihin.

Varikoiden hallinnointi selvinnee uuden joukkoliikenneorganisaation perustamisen yhteydessä. Yhteisen varikkokiinteistöyhtiön perustamismahdollisuudet tulee tutkia.

Suunnitelmassa on esitetty varikkotoiminnan uhkakuvat ja toimenpiteet sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Uhkakuvat liittyvät siihen, että monet varikot sijaitsevat keskeisillä paikoilla, jolloin niiden alueille kohdistuu myös muun maankäytön kysyntää. On varmistuttava, että pääkaupunkiseudulla säilyy hyvillä toimintaedellytyksillä riittävä varikkokapasiteetti.

### **Toimenpiteiden vaikutukset**

Suunnitelmassa on tutkittu esitettyjen joukkoliikenteen etuusverkkojen vaikutuksia seudullisen linja-autoliikenteen kustannuksiin YTV:n Tavoitelinjasto-suunnitelmaehdotuksen yksikkökustannuksin. Vuoden 2020 linjaston kokonaiskustannussäästöt vuodessa ovat noin 9,5 miljoonaa euroa.

Toimintaedellytysten eri osa-alueista on tehty vaikuttavuustaulukko. Sanallisesti on esitetty pysäkeille, terminaaleihin, raideliikenneasemille, kääntöpaikoille ja varikoille esitettyjen toimenpiteiden vaikutukset.

11.04.2008

Dnro 320/70/700-07

### Kustannukset

Seudullisen joukkoliikenteen toimintaedellytysten kehittämissuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet aiheuttavat niitä toteuttaville organisaatioille merkittäviä kustannuksia, mutta joukkoliikenteelle saavat hyödyt ovat suuria. Hankkeiden tarkkojen toteutuskustannusten arvioiminen tämän suunnitelman tarkkuustasolla ei ole mahdollista. Se vaatii tarkempia suunnitelmia.

### Toimenpiteiden toteutuksen seurantamenetelmä

Suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumisen edistämiseksi on laadittu seurantamenetelmä. Järjestelmässä on tiedot toimenpiteiden pääsisällöstä, tavoiteaikataulusta sekä toteutumisen tilasta. Toteutumisen tilaa kuvataan suhteessa toteuttamisohjelmassa asetettuun aikatauluun.

YTV:n hallitus päätti 11.4.2008 pitämässään kokouksessa pyytää Seudullisen joukkoliikenteen toimintaedellytysten kehittämissuunnitelma –raporttiluonnoksesta lausunnot Espoon, Kauniaisten, Helsingin, Vantaan ja Keravan kaupungeilta, Kirkkonummen kunnalta, Ratahallintokeskuksesta, VR Osakeyhtiöltä, Suomen Paikallisliikenneliitto ry:ltä, Linja-autoliitolta sekä YTV:n sopimusliikenteenharjoittajilta vuoden 2008 kesäkuun loppuun mennessä. Lausuntojen perusteella työ viimeistellään lopulliseksi raportiksi.

Lausunto tulee toimittaa osoitteella: Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta (YTV), Opastinsilta 6 Aa, 00520 Helsinki.

Lisätietoja antaa liikennesuunnittelija Juha Hietanen, puh. 1561 628.

### Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta (YTV)

XXXXXXXXXXXXXXXXX  
XXXXXXXXXXXXXXXXX  
XXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX  
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX  
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

<sup>A</sup>Niilo Järviluoma  
liikennejohtaja

Reijo Teerioja  
yksikön päällikkö

LIITE

Raporttiluonnos Seudullisen joukkoliikenteen toimintaedellytysten kehittämissuunnitelma

TIEDOKSI

YTV:n kirjaamo